

יצחק רבין - נפיו שמספר עליו חנר-לנושק

הכנס היה צריך להתחיל בשעה שמונה בערב. יצחק הופיע לפגישה. אך כאשר הגיעה שעת ההתכנסות, קם וביקש רשות משר הבטחון לשחררו. "מדוע אתה ממהר?" הית' מם בן-גוריון. "עלי ללכת לכתס הפלמ"ח" השיב יצחק — וקם והלך.

★ ★ ★

הדרך הארוכה
ני קצינים אחרים שהתעלמו אף הם מהרואת החרם, סבלו בשל כך: אחד מהם סולק מצה"ל, שני קיבל גניפה. אך ביצחק לא העזו לפגוע.

במשך 13 השנים שחלפו מאז, כיהן יצחק בכל התפקידים האפשריים בצה"ל. כראש מחלקת המיבצעים במטכ"ל, כראש אגף ה"הדרכה של צה"ל, כאלוף פיקוד הצפון, כ"ראש אגף המטה הכללי בפיקודו של חיים לסקוב. לבסוף שירת כסגנו של הרמטכ"ל צבי ("צירה") צור, אף כי צור היה מג"ד כאשר יצחק כבר היה מפקד חטיבה.

בזכות השקפת עולמו המגובשת, לא נכשל יצחק בהסתידות עורקים מחשבתיה, כפי שקורה לעתים לאנשי צבא הקבע. הוא עבר בית-ספר לפיקוד ומטה באנגליה, התקדם בידע הצבאי שלו עם התקדמותו המקצוע, נחשב זה שנים רבות כמפקד מספר 1 של צה"ל. היה ברור כי אדם כזה חייב להגיע במהרה לתפקיד העליון בצבא.

אולם מינוי רף מינוי, השתלמות נוספת להשתלמות — ויצחק רבין עוד המשיך לשאת על כתפיו דרגת אלוף בלבד. היו כאלה שחשבו כי לעולם לא יהיה רב-אלוף, שכן לא התאים את עצמו לאווירה שנוצרה בעת כהונתם של דיין ופרס.

הוא לא התנף, שמר על אופיו ולא היסס להגן על דעותיו גם כאשר לא היו מקובלות על הממונים עליו.

אולם הקונסטלציה הפוליטית החדשה שנוצרה בממשלה, אחרי עזיבתו של בן-גור"ן, אייפאשר היה לה להוסיף ולעקוף את יצחק. יש גורסים שהקצונה הבכירה בצה"ל לא היתה מסתגלת למועמד אחר, בתקופה זו. כי צה"ל בשל ליצחק רבין, ויצחק

אחרי שהובס הצבא המצרי ושרידיו כות' רו בינואר 1949, התנגדו מפקד החוית וקציני-המיבצעים שלו לרעיון הסכם שבי' תת-הנושק עם המצרים. הם סברו שיש לנצל את העליונות הישראלית המוחלטת, כדי לתבוע ולהשיג ערובות לשלום, וכדי למנוע מהצבא המצרי להתחמק ממצבו הקשה בעזרת שביתת-נושק.

כאשר הציע הרמטכ"ל ליגאל להצטרף למשלחת הישראלית שיצאה לרודוס לנהל משאומתן עם המצרים, דחה יגאל את ההצעה. הוא הציע את רבין במקומו, כדי שיסיכר לחברי המשלחת את מצבם האמיתי של המצרים. יצחק הסכים — בתנאי שישימש בתפקיד יועץ בלבד. יום לפני החתימה על הסכם שביתת-הנושק ארו את מוודותיו, התייצב חזרה בתזית הדרום, הודיע ליגאל "לא חתמתי", ומיד התיישב לטפל בהכנות למיבצע כיבוש אילת.

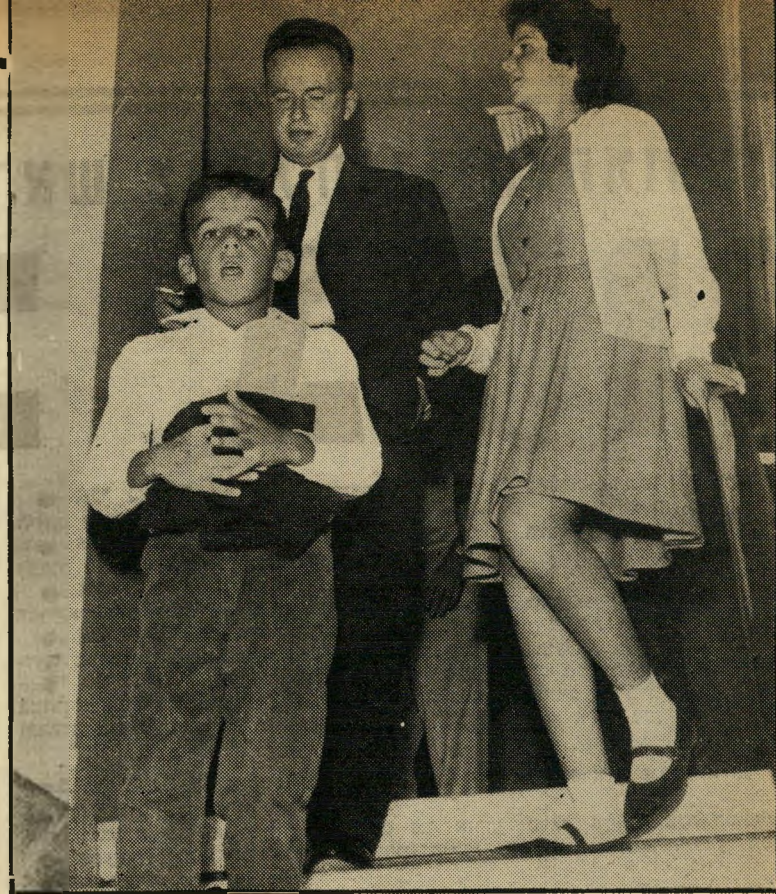
עם תום הקרבות יצא יגאל למסע השתל-מות בצבא הצרפתי, מינה את יצחק רבין כממלא מקומו. דויד בן-גוריון ניצל את הזדמנות העדרו של יגאל, מינה במקומו את משה דיין כמפקד חזית הדרום. יגאל למד על השינוי במעמדו מפי קציני-הקשר הצרפתי, בהיותו באלג'יריה.

עם שובו ארצה ביטא את רגש העלבון והמירות שקיננו בו, התפטר מן הצבא. רבין, מצידו, ביקש העברה מחזית הדרום, וכך נסתיימה השותפות הצבאית בין ה"שניים, שהחלה בכודרי.

★ ★ ★

הפלמ"ח ניק שרא פורק

הפלמ"ח פורק, מפקדיו פוורו, צה"ל החל מקבל את דמותו של היום. אך יצחק היה ונשאר פלמ"חניק. הוא נתן הוכחה לכך לדויד בן-גוריון עצמו, מפרק הפלמ"ח. בשלהי 1949 נערך הכנס הארצי הראשון של לוחמי הפלמ"ח. שר הבטחון הורה ל"רמטכ"ל דאז, רב-אלוף יעקב דורי, לאסור על אנשי הפלמ"ח שעדיין שירתו בצה"ל להשתתף בכנס שנערך באיצטדיון המכביה בתל-אביב. היתה זו פקודה קטגורית, והיה

אבי המשפחה האלוף יצחק רבין יורד מן המטוס שהחזירו ארצה מסירו האחרון בחוף-לארק, לקראת מינויו כרמטכ"ל ה"חדש של צה"ל. בתו ובנו מקבלים אותו בהנאה גלויה, לאחר העדותו הממושכת מן הבית.

הגיורה הירושלמית. באותה שעה פיקד יגאל על הקרבות בגליל העליון, משיימו חטי-בות הראל ויפתח את משימותיהן, חזרו יגאל ויצחק למטה, ושוב פעלו יחדיו בי-מסגרת מיבצע דני, בו נכבשו לוד, רמלה ופרוודור ירושלים. ירושלים רבים הצטע-רו על שהעיר ירושלים לא הוכללה תחת פיקודו של מטה המיבצע. הם משיכנעים

אני רוצה לספר סיפור בעל מוסר-השכל. סיפור על שכר הנאמנות. הוא נוגע לגבר גינני, בעל קול באס ודיבור איטי, השוקל כל מילה היוצאת מפיו. ה"גבר שבעוד שבועיים יעמוד בלישכת ראש-הממשלה, ויקבל מידו את דגל הרמטכ"ל של צה"ל. יצחק רבין הוא נציג בולט של הצברים

הפלמ"חניק שלא פורק

רבין בשל לתפקיד הרמטכ"ל. מינויו של יצחק כרמטכ"ל אינו רק נצי-חון אישי, אלא גם נצחון הדרך אליה חינוך הפלמ"ח — ונצחון אומיק-הלב האורחי, ש"לעתים לוקים חיילים ותיקים בחסרונו. יש לקחת שתקופת כהונתו כרמטכ"ל תחזיר לצה"ל כמה ערכים מקצועיים וחינוכיים, בהם הצטיין צה"ל בראשית דרכו — ואתם איבדו ללא צורך בתקופת התפתחותו.

ברור שאיש לא ימלא אחריה. היא נגעה למפקדים מעטים בלבד, ששרדו מן הפלמ"ח; יצחק בלט ביניהם. השאלה ש"העסיקה קצינים רבים היתה: האם ילך יצחק רבין לכנס האסור? דויד בן-גוריון נהג בעורמתו הרגילה: כדי להבטיח את אי-השתתפותו — הזמינו לשיחה פרטית בביתו. היה זה ביום ששי, 7.30 בערב — שעה מאד לא מקובלת לסוג זה של ביקורים.

עד היום, שאילו נעשה כן — אפשר היה לכבוש את ירושלים העתיקה.

★ ★ ★

הצוציק הגינני

ארה הן העובדות היבשות, שאפשר גם לקרוא בביוגרפיה רשמית. הן רק מהחית את השלד של אותו גוף, הקרוי יצחק רבין. את ריקמת הבשר והדם מהחיים מעשים קטנים וגדולים, שלחלק מהם הייתי עד. בתפקידו כקציני-מיבצעים של חזית הדרום, מצא עצמו יצחק הצעיר (26) במצב אישי עדין במיוחד. במסגרת החזית פעלו אריות-מלחמה, כמו שמעון אבידן בראש חטיבת גבעתי; נחום ("סרגיי") שריג ש"הספיק לאכול את אבק הנגב ושהיה פעם מפקדו של יצחק, מולא כהן, מפקד חטיבת יפתח למודת קרבות הגליל העליון ופרוור דור ירושלים; נחום גולן בראש חטיבת גולני.

"יתכן שלו מינה יגאל קצין אחר — היו וותיקים אלה ועלבים. אבל הם הכירו את יצחק — והם העריכו את כושרו. כאשר היו מפקדי חטיבות מגוישים לו תוכנית מיב-צעים לאישור — העז הצוציק הגינני לר"חותן ולהציע תוכניות משלו. המפקדים קיב-לו, לבסוף, את ההצעות. הם ידעו כי אין הוא מתייחס לתפקידו כאל משימה שיוגרתית. הם ידעו כמה היה מוכן להקריב מאושרו האישי למען התפקיד. אני זוכר את היום בו קיבל יגאל אלון את המינוי כמפקד חזית הדרום. היה ברור לגמרי לכולנו, כי יצחק ימונה כמספר שניים שלו. וכך בדיוק קרה. יגאל שלח ליצחק אחד מעוזריו. האיש דפק על דלת דירתם של הורי אשתו של יצחק. יגאל קיבל את הדרום, הודיע השליח. יצחק רק שאל: "מתי הוא צריך אותי?" "מיד", הודיע השליח. "טוב", השיב רבין, ויצא לדרך. זה היה הבוקר שלאחר טכס החינות עם לאה שלוסברג.

מדור הפלמ"ח. הוריו היו פועלים. אביו, נחמיה רבין, היה מראשוני פועלי חברת החשמל. אמו, רוזה כהן ז"ל, היתה צנינת הפועלים בעיריית תל-אביב. הוא התחנך בבית-הספר של גבעת השלושה ובבית-החניון בתל-אביב, אבל בית-הספר שעיצב את אופיו היה כדורי, בו הצטיין בלימודיו וזכה בפרס הראשון על שם הנציב העליון ואקהופ. שם גם הוטבל לראשונה להגנה, ושם גם אירעה הפגישה הראשונה בינו לבין יגאל אלון, שהיה כבר אז מפקד אזורי בהגנה. הקשר שנוצר בין המפקד והפקוד, בין המורה והתלמיד, לא נותק מאז.

יצחק רבין היה בין ראשוני המצטרפים לפלמ"ח, הספיק להשתתף בפעולות בסוריה ובלבנון, מטעם בנות-הברית. זמן קצר לאחר מכן עבר קורס מ"כים ברמת-החן, בפני קודו של יגאל אלון, ומאז החלה עלייתו דרך כל השלבים, החילה כמפקד כיתה, לאחר מכן מ"מ, מפקד פלוגה, סגן מפקד גדוד ומג"ד.

היתה זו עליה רצופת נסיון, לרבות פעו-לות גרילה נגד האנגלים. הוא נטל חלק רציני בפעולה נגד מחנה-העולים בעת-לית. מפקד הפעולה כולה היה נחום שריג, אך יצחק (שהיה אז סמ"ד) פקד על הכוח ש"העביר את העולים בערוצי הכרמל עד ל"קיבוץ יגור, תוך כדי התנגשות מוויינת עם היחידות הבריטיות שניסו לחסום את דרך הבריחה.

הוא היה בין עצורי רפיח, אחרי השבת השחורה ביולי 1946. הוא נעצר במיטתו, כשרגל אחת חבושה בגבס, בגלל תאונת דרכים.

זמן מה אחרי שנתמנה יגאל אלון כמפקד הפלמ"ח ב-1945, עקב מינויו של יצחק שדה כרמטכ"ל ההגנה, היפס יגאל לעצמו, כ"דרכו, מה שנראה לו כמובחר ביותר. בי-אורח טבעי בחר את חניכו המבריק כקציני-המיבצעים במטה הפלמ"ח. מאז המשיכו יחד, עד לסיום מלחמת העצמאות.

בתוקף תפקידו במטה הפלמ"ח, התמנה יצחק כמפקד חטיבת הראל, תחת פיקודו של יצחק שדה, שהיה ממונה זמנית על

בן הפלמ"ח יצחק רבין (משמאל) היה אז בן 26, אך נראה כנער. הזמן: 1949, כאשר שרת כקציני-מיבצעים של חזית הדרום. מימין: שו"תפו של הארי טרומן, אדי גייקובסון, ואשתו, בעת ביקור במפקדה. לידם: יגאל אלון, שהיה אז מפקד הפלמ"ח, וירוחם כהן, חבריו לנשק של רבין, מאז ימיו הראשונים בפלמ"ח.

* אחותה, אביבה, נשואה לאלוף פיקוד הצפון אברהם יפה.